

روزشمار جنگ

شنبه

۱۳ مرداد ۱۳۶۳

۶ ذیقعده ۱۴۰۴

۴ اوت ۱۹۸۴

۳۱۷

درحالی که پس از لغو عملیات جنوب جزیره مینو، تلاش فرماندهان ارتش برای ارائه طرح‌های عملیاتی جدید ادامه دارد، فرماندهان سپاه قصد دارند در سه ماه آینده، پس از اجرای چند عملیات محدود در جبهه‌های شمالی و میانی، آمادگی لازم را برای اجرای عملیات گسترده آتی در جبهه جنوب کسب کنند.^۱ حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی در یادداشت‌های روزانه خود در این باره آورده است: «عصر، آقای محسن رضایی و آقای [علی] شمخانی آمدند. درباره عملیات آینده بحث کردیم. تلاش داشتند که بقبولانند، به زودی در جنوب کاری نمی‌شود کرد. من هم اوضاع و شرایط بین‌المللی را برای آنها توضیح دادم. بالاخره طرح نسبتاً جدیدی که [برای عملیات] داشتند، عرضه کردند. [طرح] پذیرفته شد. زمانی هم [برای اجرای عملیات] معین شد و به‌طور موقت مشکل رفع گردید.»^۲

در وضعیت کنونی، اصرار حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی برای طراحی و اجرای عملیات آتی، فشار مضاعفی را به فرماندهان نظامی، به‌ویژه فرماندهان سپاه وارد آورده است و تداوم این فشار موجب تعجیل در تعیین منطقه عملیاتی، کاهش ضریب غافلگیری و در نتیجه موفقیت عملیات خواهد شد؛ در این خصوص رئیس مجلس شورای اسلامی در یادداشت‌های امروز خود نوشته است: «(ساعت ۹ صبح، احمد آقا آمد. گفت [محسن رضایی] فرمانده سپاه به امام نامه نوشته و وضع جبهه‌ها و عملیات را توضیح داده است و از فشاری که برای انجام عملیات وارد می‌آید، گله کرده و گفته به ما اگر مهلت بدهید، دو ساله جنگ را با پیروزی تمام می‌کنیم.»^۳ همچنین نماینده امام در شورای عالی دفاع با اشاره به دیداری که دو هفته پیش به همراه آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهور، با امام خمینی داشته، درمورد توصیه‌های رهبر انقلاب اسلامی آورده است: «نظر ایشان این بود که به فرماندهان اجراکننده [عملیات] زیاد فشار نیاوریم که برخلاف نظرشان، مجبور به اقدام شوند. با آنها مذاکره کنیم؛ یا قانع شوند و یا قانع شویم. با این نظر امام، فشار روی من هم کم می‌شود.»^۴

۳۱۸

با هوشیاری و واکنش به موقع نیروهای خودی اقدامات دشمن برای تجاوز به حریم هوایی ایران و نیز نفوذ به مواضع رزمندگان در جبهه میانی ناکام ماند.

به گزارش خبرنگار روزنامه کیهان از خرم‌آباد امروز، یک فروند میگ عراقی به حریم هوایی این شهر تجاوز کرد، اما در پی اجرای آتش گسترده پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران متواری شد. این جنگنده دشمن در حال فرار دیوار صوتی را شکست.^۵

در جبهه‌های زمینی نیز در ساعت ۱:۵۰ بامداد، یک گروه گشتی دشمن در منطقه سومار، قصد نفوذ به مواضع نیروهای خودی را داشت که بر اثر آتش رزمندگان با تحمل تلفاتی به ناچار منطقه را ترک کرد.^۶ در منطقه قصر شیرین هم نیروهای خودی ساعت ۱۵:۱۱، یک یگان گشتی دشمن را شناسایی کردند. این یگان پس از اجرای آتش رزمندگان متلاشی شده و افراد آن متواری شدند.^۷

۳۱۹

در پی تحرکات امروز عناصر مسلح غیرقانونی در مناطق بحرانی غرب کشور ۵ تن شهید و ۲ نفر زخمی شدند و یک خودرو نیز منهدم شد.

ساعت ۱۸ امروز، ۵ نفر از پیشمرگان مسلمان کرد در محور داش‌آغل از توابع بوکان، در کمین گروهی از افراد مسلح ضدانقلاب گرفتار شدند و ۴ تن از آنها به شهادت رسیدند و یک نفر هم زخمی شد.^۸

به گزارش سپاه ناحیه کردستان، در درگیری نیروهای پایگاه سیاه‌هومه (حوالی بانه) با عناصر ضدانقلاب یک استوار از نیروهای این پایگاه شهید و یک نفر دیگر زخمی شد.^۹ در روستای نجنه پایین (از توابع بانه) نیز خودروی نیروهای خودی با مینی که افراد ضدانقلاب کاشته بودند، برخورد کرد. این حادثه صدمات جانی نداشت.^{۱۰}

۳۲۰

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای رفع نیازهای تخصصی در جبهه‌ها با صدور اطلاعیه‌ای از نیروهای متخصص دعوت به همکاری کرد.

براساس اطلاعیه‌ای که امروز در مطبوعات داخلی منتشر شده است، نیروهای تخصصی موردنیاز عبارت‌اند از: پزشک و دندان‌پزشک، مهندس راه‌وساختمان (عمران)، متخصص تأسیسات، متخصص الکترونیک، نیروهای تبلیغاتی شامل طراح و خطاط، راننده بولدوزر، لودر و گریدر، راننده دارای گواهینامه رانندگی پایه یکم و پایه دوم، مکانیک و باطری‌ساز خودروهای سنگین و سبک، صافکار، جوشکار، لوله‌کش، امدادگر، آشپز و نانوا.^{۱۱}

۳۲۱

رئیس دیوان عالی کشور بر ادامه جنگ تا حصول پیروزی نهایی تأکید کرد. آیت الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، در دیدار با گروهی از

سید عبدالکریم موسوی اردبیلی
رئیس دیوان عالی کشور

بسیجیان و پاسداران سپاه منطقه ۱۰ کشور ضمن برشمردن انگیزه‌های ملت ایران و نیز دلایل جمهوری اسلامی برای ادامه جنگ تا حصول پیروزی، به تبلیغات سوء دشمنان انقلاب اسلامی ایران برای ترسیم چهره‌ای صلح‌جو از رژیم عراق و ارائه تصویری جنگ‌طلب از جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: «ملت ما از اهداف این تبلیغات خلاف واقعیت مطلع است و دنیا نیز باید بداند که اینان دروغ می‌گویند.» وی افزود: «ملت ما اینک می‌داند که با کوچک‌ترین گرایشی که نسبت به برقراری صلح از خود نشان دهد، بیشتر مورد یورش وحشیانه صدام و استکبار جهانی قرار می‌گیرد. علاوه بر این، امت حزب الله با اسلام، قرآن و ائمه اطهار پیمان بسته است تا تحقق حکومت عدل الهی در کشورمان از پای ننشیند و بر این بناست که به ادامه

جنگ به عنوان تثبیت هرچه بیشتر انقلاب اسلامی تأکید می‌کند.»^{۱۲}

رئیس دیوان عالی کشور در ادامه بر لزوم تداوم جنگ با عراق تأکید کرد و گفت: «ما راهی جز ادامه جنگ تا پیروزی نهایی نداریم؛ زیرا صلح با صدام را نه خدا، نه وجدان و نه خانواده‌های شهدا و نه جهادگران ارتش اسلام از ما نمی‌پذیرد.» وی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به تلاش‌هایی که با هدف تداوم یک حکومت سلطه‌گر در عراق منهای وجود صدام انجام می‌گیرد، اظهار کرد: «ملت مسلمان و انقلابی ما به جنگ با صدام به عنوان ستیز با باطل ادامه می‌دهد و تا جایگزینی حق از پای نخواهد نشست و با جهاد مقدس خود [با] هر باطلی که احتمالاً جای صدام را بگیرد خواهند جنگید و به این جنگ تا حاکمیت حق در عراق و به دست مسلمین این کشور ادامه خواهد داد.»^{۱۳}

۳۲۲

تماس‌های سازمان آزادی‌بخش فلسطین با برخی اعضای کمیته حسن نیت اسلامی، محکومیت جنگ و درخواست پایان آن در اجلاس مبارزه با سلاح هسته‌ای و هیدروژنی و دیدار رهبر کاتولیک‌های جهان با رهبر مسیحیان عراق از جمله اقدامات و تلاش‌هایی است که دیروز و امروز با هدف پایان دادن به جنگ عراق و ایران انجام گرفت.

به گزارش رادیو کویت، سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) با برخی از کشورهای عضو کمیته حسن نیت اسلامی برای برگزاری نشست هیئت نظامی وابسته به این کمیته در هفته آینده، تماس هایی برقرار کرده است. یکی از مشاوران یاسر عرفات رهبر ساف، گفت هدف این گردهمایی بررسی تشکیل نیرویی حائل بین نیروهای عراقی و ایرانی است. وی افزود: بنگلادش و مالزی دو عضو کمیته حسن نیت اسلامی موافقت خود را با تشکیل نیروی مذکور، در خلال دیدار اخیر عرفات از این دو کشور اعلام کرده اند.^{۱۴}

همچنین رادیو دویی امروز گزارش داد: شرکت کنندگان در گردهمایی بین المللی مبارزه با سلاح هسته ای و هیدروژنی در توکیو* خواستار یک تحرک سریع برای توقف جنگ عراق و ایران شدند. در اطلاعیه پایانی این گردهمایی که دیروز به کار خود پایان داد، «کسانی که می کوشند تا این جنگ ادامه یافته و طولانی گردد، محکوم شده اند».^{۱۵}

امروز همچنین ماتیسا باماتیکا رهبر مسیحیان عراق، با پاپ ژان پل دوم رهبر کاتولیک های جهان، در واتیکان، دیدار کرده و درمورد جنگ عراق و ایران به وی گزارش داد. در این دیدار، رهبر کاتولیک های جهان و رهبر مسیحیان عراق ابراز امیدواری کردند که صلح بین همه جوامع و مذاهب و نیز بین ملت های ایران و عراق حکم فرما گردد.^{۱۶}

۳۲۳

وزیر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که در رأس هیئتی به سوریه سفر کرده است، امشب با یکی از اعضای فرماندهی حزب بعث سوریه دیدار و گفت و گو کرد.

در این دیدار که علاوه بر محسن رفیق دوست وزیر سپاه، سفیر جمهوری اسلامی ایران در سوریه و اعضای هیئت همراه نیز حضور داشتند، درباره روابط ایران و سوریه و نیز «تجاوزات امپریالیسم و صهیونیسم بین الملل علیه مسلمانان» تبادل نظر شد.

وزیر سپاه در این دیدار ضمن تقدیر از مقاومت سوریه در برابر تجاوزات رژیم اشغالگر قدس در لبنان، پیروزی مردم لبنان با کمک سوریه در لغو معاهده ۱۷ می رژیم صهیونیستی و لبنان** را یک پیروزی بزرگ برای ملت عرب و مسلمانان دانست.^{۱۷}

* اجلاس جهانی تحریم بمب اتمی و هیدروژنی هر سال در سالروز حمله هسته ای امریکا به هیروشیما به طور هم زمان در چند کشور برگزار می شود. جالب توجه اینکه در گردهمایی امسال پیام صدام حسین رئیس جمهور عراق به این اجلاس نیز قرائت شد.

** این معاهده در ۱۷ می ۱۹۸۳، با میانجیگری امریکا بین رژیم صهیونیستی و لبنان تنظیم شده بود که سرانجام دولت امین جمیل آن را لغو کرد.

۳۲۴

امروز یک یادداشت تفاهم در زمینه همکاری‌های اقتصادی و خرید نفت بین ایران و یونان امضا شد. همچنین معاون وزارت بازرگانی ایران با چند مقام بلندپایه لهستانی دیدار و مذاکره کرد. هیئت اقتصادی بلندپایه یونان که به سرپرستی وزیر انرژی این کشور از چهار روز پیش در ایران اقامت دارد و در این مدت دیدارهای متعددی با مقام‌های ایرانی انجام داده است، امروز پس از امضای یک یادداشت تفاهم در خصوص همکاری‌های اقتصادی، تهران را ترک کرد. براساس این یادداشت تفاهم، یونان یک میلیون تن نفت خام از ایران خریداری می‌کند که طبق قرارداد این میزان قابلیت افزایش به یک میلیون و پانصد هزار تن را دارد؛ علاوه بر این، یونان در ساخت کشتی‌های چهل هزار تنی و تعمیر کشتی با ایران همکاری خواهد داشت. ایران نیز در مقابل فروش نفت خام به یونان، از این کشور کالا وارد می‌کند.

گفتنی است در پایان سفر هیئت یونانی به ایران، وزیر انرژی این کشور این سفر را برای گسترش روابط اقتصادی بین دو کشور بسیار مفید توصیف کرد و گفت: «با علاقه‌مندی [که] دو کشور نسبت به توسعه همکاری‌ها با یکدیگر دارند امید می‌رود که همکاری‌های دوجانبه در آینده‌ای نزدیک بیش از این توسعه یابد.» همچنین قائم مقام وزارت نفت ایران نیز ضمن ابراز امیدواری برای همکاری‌های مفید دو کشور در آینده گفت: «امضای این یادداشت تفاهم باتوجه به محتوای آن می‌تواند آغاز یک تحول جدید در روابط فی مابین باشد.»^{۱۸}

امروز همچنین، خسرو تاج معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی ایران، که در رأس یک هیئت اقتصادی در لهستان به سر می‌برد، با معاون نخست‌وزیر، معاون سیاسی وزارت امور خارجه و معاون وزیر فلزات لهستان دیدار و گفت‌وگو کرد. در این دیدارها، گسترش روابط و همکاری‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بین دو کشور بررسی شد.^{۱۹}

۳۲۵

چند روز پس از سفر وزیر امور خارجه ایران به ترکیه، امروز معاون اول نخست‌وزیر عراق در رأس یک هیئت بلندپایه وارد آنکارا شد.

طه یاسین رمضان عضو کمیته مرکزی شورای فرماندهی انقلاب عراق و معاون اول نخست‌وزیر این کشور، همراه قاسم احمد تقی وزیر نفت و نیز رئیس بانک مرکزی عراق برای دیدار و گفت‌وگو با مسئولان ترکیه وارد این کشور شدند. این سفر به دعوت تورگوت اوزال نخست‌وزیر ترکیه و با هدف توسعه و تعمیق روابط دوستانه دو کشور انجام می‌شود.^{۲۰}

رادیو بی‌بی‌سی در تفسیری به بررسی اهمیت و محورهای مذاکرات این سفر پرداخته است. این رادیو با اشاره به اینکه سفر رمضان فقط چند روز پس از دیدار علی‌اکبر ولایتی از ترکیه انجام شده، در ذکر اهمیت این دیدار برای ترکیه، به استقبال رسمی تورگوت اوزال نخست‌وزیر

این کشور از معاون نخست‌وزیر عراق در فرودگاه اشاره کرده و درمورد محورهای مذاکرات دو طرف چنین گزارش داد: «بدون شک جنگ ایران و عراق در صدر مطالب مورد بحث معاون نخست‌وزیر عراق و میزبانان ترک وی خواهد بود و گرچه ترکیه از مطرح کردن امکان میانجیگری در جنگ اجتناب می‌ورزد، ولی انتظار می‌رود که در گفت‌وگوهای طرفین امکان فراهم‌ساختن موجبات برقراری صلح بررسی شود. مسئله دومی که نگرانی فراوان ترکیه را برانگیخته است، مسئله ایمنی کشتی‌های این کشور در خلیج فارس است. ... احداث یک خط لوله جدید نفت خام از عراق به ترکیه احتمالاً در گفت‌وگوهای طه یاسین رمضان اولویت خواهد داشت. ... مسئله دیگری که رهبران دو کشور علناً درباره آن سخنی نخواهند گفت ولی قطعاً در دیدارهای خصوصی آن را مطرح خواهند کرد، مسئله وضع امنیتی در مرز دو کشور است.»^{۲۱}

۳۲۶

با گذشت چند روز از پایان ماجرای هواپیمای ربوده‌شده خطوط هوایی فرانسه و درحالی‌که وزارت امور خارجه ایران امروز از ادامه بازجویی ربایندگان خبر داد، رسانه‌ها همچنان این موضوع را در کانون توجه خود قرار داده و ضمن اختصاص بخش قابل‌توجهی از اخبار خود به تکرار ادعای دست‌داشتن ایران در این ماجرا، سخنان دیروز رئیس‌جمهور ایران درمورد این موضوع را نیز به‌طور گسترده منعکس ساختند.

امروز سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن اعلام خبر ادامه بازجویی از سه رباینده هواپیمای بوئینگ ۷۳۷ ایرفرانس، ملیت آنان را لبنانی اعلام کرد و افزود: این سه تن که در بازداشت به سر می‌برند از جمهوری اسلامی ایران تقاضای پناهندگی سیاسی کرده‌اند.^{۲۲} این درحالی است که رسانه‌های جهان همچنان ماجرای هواپیماربایی را در صدر اخبار خود قرار داده‌اند و ادعای مداخله ایران در این ماجرا را بار دیگر مطرح کرده و اخبار و تفاسیری در این باره منتشر ساخته‌اند. رادیو اسرائیل، رادیو بی‌بی‌سی، رادیو آمریکا و بسیاری از روزنامه‌های فرانسوی از جمله منابع خبری هستند که ادعای همدستی ایران با هواپیماربایان را نشر داده‌اند.^{۲۳} از سوی دیگر، سخنان دیروز آیت‌الله خامنه‌ای در نماز جمعه تهران که با ماجرای هواپیماربایی ارتباط داشت مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفت. در این میان، آن بخش از گفته‌های خطیب نماز جمعه تهران که رهبران کشورهای غربی را رهبران تروریسم بین‌المللی معرفی کرده و به آنان هشدار داده بود باید در انتظار یک موج هرچه سخت‌تر تروریسم باشند، در رسانه‌های مهم خبری دنیا به‌ویژه جراید فرانسوی انعکاس گسترده‌ای یافت. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، «این بخش از سخنان رئیس‌جمهوری با واکنش شدید مطبوعات و رسانه‌های گروهی فرانسه روبه‌رو شده، به‌طوری‌که تعدادی از روزنامه‌های صبح‌شنبه [امروز] پاریس عنوان درشت صفحه اول خود را به آن اختصاص داده و می‌نویسند ایران فرانسه را تهدید می‌کند.» روزنامه راست‌گرای فیگارو در

واکنشی تند به سخنان رئیس‌جمهور ایران نوشته است: «این سخنان البته خاضعانه نیست و به‌منزله یک مبارزه‌طلبی با غرب محسوب می‌شود. ... هرگز در هیچ لحظه‌ای از تاریک‌ترین مراحل تاریخ معاصر هیچ‌یک از رهبران کشورها ... مسئولیت تروریسم دولتی را به‌عنوان یک سلاح قانونی برای دفاع از منافع ملی به‌عهده نگرفته است.»^{۲۴} روزنامه *لوماتن* نیز در صفحه اول شماره امروز خود با استناد به بخشی از سخنان دیروز آیت‌الله خامنه‌ای آورده است: «ایران فرانسه را به تروریسم تهدید می‌کند.» این روزنامه ایران را به رهبری ماجرایی ربوده‌شدن هواپیمای فرانسوی متهم کرده و افزوده است: «در پاریس، این سؤال مطرح است که کدام‌یک از جناح‌های قدرت در ایران این رایندگان را رهبری کرده است؛ به‌خصوص اینکه [آیت‌الله] خامنه‌ای رئیس‌جمهور ایران، درحالی که گروگان‌ها آزاد شده بودند فرانسه را به یک موج تازه تروریسم تهدید کرد.»^{۲۵}

رادیو اسرائیل نیز در بازتاب سخنان روز گذشته آیت‌الله خامنه‌ای درباره هواپیماربایی اخیر گفت: «... رئیس‌جمهوری اسلامی [ایران] دیروز طی خطبه خویش در نماز جمعه با دلسوزی از هواپیماربایان سخن گفت و آنان را جوانانی احساساتی معرفی کرده که حرف‌هایی برای گفتن دارند. رئیس شورای عالی دفاع اقدام هواپیماربایان را محکوم نکرد و حتی از سرزنش آنان نیز خودداری ورزید. امام‌جمعه تهران در مقابل، فرانسه را مورد حمله و انتقاد شدید قرار داد و تلویحاً تهدید نمود که عملیات تروریستی علیه آن کشور توسعه خواهد یافت. ...»^{۲۶}

۳۲۷

سازمان‌های اسلامی سریلانکا عراق را به‌دلیل استفاده از سلاح‌های شیمیایی در جنگ علیه ایران محکوم کردند.

به نوشته شماره امروز روزنامه *جمهوری اسلامی*، ۴۰ سازمان اسلامی سریلانکا در یک گردهمایی با صدور قطعنامه‌ای ضمن تقبیح عمل دولت عراق در استفاده از سلاح‌های شیمیایی در جنگ با ایران و نادیده گرفتن قوانین و موازین بین‌المللی در تجاوز به ایران، از سازمان ملل خواستند به‌منظور جلوگیری از به‌کارگیری مجدد سلاح‌های شیمیایی، این رژیم را تحت فشار قرار دهد. گفتنی است در این گردهمایی نمایندگان سازمان‌های مختلف اسلامی سریلانکا از جمله دبیرکل "نهضت صراط‌المستقیم" و چند تن از روحانیون این کشور در سخنانی «تفر و انزجار خود را از اعمال ضدبشری رژیم صدام ابراز کردند.»^{۲۷}

۳۲۸

نهضت آزادی ایران - که در زمره مهم‌ترین مخالفان داخلی نظام جمهوری اسلامی است - با انتشار بیانیه‌ای از اوضاع جاری کشور به‌ویژه مسئله ادامه جنگ انتقاد کرد. رادیوی سلطنت‌طلب ایران درمورد این بیانیه گزارش داد: «نمایندگان نهضت آزادی از اینکه

نتوانستند در مجلس شورای اسلامی وظایف خود را انجام دهند از مردم ایران طلب پوزش کرده، می‌نویسند از پیشگاه موکلین شرم‌نده‌ایم که در دوره نمایندگی به‌طور شایسته ادای وظیفه نکرده و انتظارآشان را برنیاورده‌ایم. موکلین و هموطنان کثیری اعتراض داشتند که چرا مهر سکوت بر لب نهاده، این مظالم و فجایع و فشارهای اقتصادی کمرشکن و عدم امنیت قضایی را فریاد نمی‌زنیم و از حقوق و افکار مردم دفاع نمی‌کنیم. نهضت آزادی آنگاه به گسترش دامنه ناخشنودی و نارضایتی مردم اشاره کرده، می‌نویسد دامنه تعرض مردم آن‌قدر بالاست که ما را نیز مسئول اوضاع حاضر می‌دانند، درحالی‌که ما خود اولین قربانیان این وضع هستیم. در بخشی دیگر از این بیانیه می‌گوید مبارزه با جوسازی‌ها و شرایط حاکم کار ساده‌ای نبود. سعی کردیم در خارج از صحنه مجلس و در نشریات و نامه‌های سرگشاده و سربسته علی‌رغم محدودیت‌های فراوان اعتراضات خود را عنوان کنیم. نمایندگان نهضت آزادی که مجلس موجود را تحریم کردند می‌گویند مملکت نیاز به عمل و کار به جای فحش و شعار دارد. آنها آزار و بدعت را محکوم می‌کنند و مجلسی را آبرومند می‌دانند که بازتاب‌دهنده صدای ملت باشد و حاکمیت مردم را در امور کشور متحقق سازد. نهضت آزادی تصمیماتی را که در خارج از مجلس درباره سرنوشت کشور و ادامه سیاست جنگ گرفته می‌شود محکوم ساخته، از نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌خواهد که نگذارند مقررات مملکت و سرنوشت ملت در مهم‌ترین مسئله کشور؛ یعنی جنگ خارج از آگاهی [و] اراده آنها اتخاذ شود.^{۲۸}

۳۲۹

هم‌زمان با اعلام خبر تحویل هشت ناوچه توپ دار به کویت، امروز دو گزارش درمورد خریدهای تسلیحاتی عراق و ایران منتشر شد.

وزیر دفاع کویت امروز اعلام کرد این کشور در هفته اخیر، هشت ناوچه توپ‌دار را که از آلمان غربی خریده بود، دریافت کرده است. خبرگزاری رویتر ضمن اعلام این خبر افزود: ناوچه‌های مذکور نخستین محموله از تجهیزات نظامی را تشکیل می‌دهد که کویت در طول سال گذشته، از آلمان غربی و چند کشور دیگر خریداری کرده است.^{۲۹}

درهمین حال، خبرگزاری جمهوری اسلامی از کویت گزارش داد: چین دو میلیارد دلار اسلحه از طریق اردن در اختیار عراق قرار می‌دهد. به نوشته نشریه عرب‌زبان *التیار/الجدید* (چاپ لندن)، «اردن اخیراً یک قرارداد خرید سلاح از چین به ارزش دو میلیارد دلار امضا کرده است. ... بهای سلاح‌های مورد معامله را عربستان و کویت می‌پردازند و این سلاح‌ها مستقیماً به عراق ارسال می‌شود.»^{۳۰}

همچنین امروز خبرگزاری کویت به نقل از جک اندرسون روزنامه‌نگار معروف امریکایی، اعلام کرد: «در پاسخ به گرایش امریکا به سوی عراق، شوروی نیز گرایش به سوی ایران را در جنگ چهارساله خلیج [فارس] آغاز کرده است.» این روزنامه‌نگار امریکایی در مقاله‌ای که امروز

منتشر شده نوشته است: «مسکو که قبلاً نقش بی‌طرفانه‌تری در جنگ ایفا کرده، کمک تسلیحاتی قابل توجهی به ایران را از طریق غیرمستقیم از سرگرفته است.» وی همچنین به نقل از «منابع اطلاعاتی ناشناس» این ادعا را مطرح کرده است که «ایرانیان محموله‌های تسلیحاتی عمده‌ای از طریق تأمین‌کنندگان تسلیحات کشورهای بلوک شرق نظیر بلغارستان و چکسلواکی با تصویب شوروی دریافت می‌دارند. سفرهای مخفیانه دیپلمات‌های ایرانی به کشورهای اروپای شرقی نه تنها به‌خاطر معاملات تسلیحاتی است، بلکه طی این سفرها دیپلمات‌های ایرانی از کشورهای طرفدار شوروی می‌خواهند تا آنها در مسکو برای ایران وساطت کنند.»

اندرسون همچنین در این مقاله مدعی شده است که «[مستولان] وزارت امور خارجه امریکا گزارشاتی در ماه ژوئن مبنی بر اینکه محموله‌های عظیم مهمات از طریق بلغارستان و چکسلواکی به تهران فرستاده شده، دریافت داشته‌اند.» این روزنامه‌نگار امریکایی علاوه بر موارد مذکور ادعای دیگری نیز مطرح کرده و نوشته است: «مرد شماره سه وزارت امور خارجه ایران اخیراً به مسکو رفته و به‌طوری که گزارش شده وی در آنجا با آندره گرومیکو وزیر امور خارجه شوروی، به مدت یک ساعت دیدار کرده است.»

گفتنی است خبرگزاری کویت در پایان این گزارش تصریح کرده است که «حمایت بی‌دریغ امریکا از عراق در جنگ خلیج [فارس] انگیزه نزدیکی بین شوروی و ایران بوده است.»^{۳۱}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۱۳

۱. سند شماره ۲۲۴۲۲/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: غلامعلی رشید، معاون اطلاعات عملیات ستاد کل نیروهای مسلح در گفت‌وگو با راویان مرکز: محمد درودیان، محسن رشید، هادی نخعی (۱۳۷۷/۱۱/۱۲)، نوار شماره ۳۲۸۴۳.
۲. اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب اسلامی، چاپ پنجم ۱۳۸۶، ص ۲۲۲.
۳. همان.
۴. همان، ص ۲۰۳.
۵. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۲۲.
۶. همان.
۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۲.
۸. سند شماره ۴۱۵۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد عملیات سپاه بوکان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۱۴.
۹. سند شماره ۴۱۵۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۱۰. همان.
۱۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۳، ص ۲؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۳، ص ۲.
۱۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۲۲.
۱۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۱۲.
۱۴. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۱۹، رادیو کویت، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۸، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۳۵، رادیو دوی، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۱۶. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۱۴، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۳/۵/۱۳.

۱۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۳.
۱۸. همان، ص ۲۲.
۱۹. همان، ص ۱.
۲۰. همان، ص ۲۴.
۲۱. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران،
بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۱۴، صص ۲ و ۳، رادیو
بی بی سی، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۲۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۲.
۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه،
شماره ۱۳۸، ۱۳۶۳/۵/۱۴، صفحات متعدد.
۲۴. همان، صص ۷ و ۸، پاریس - خبرگزاری جمهوری
اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۲۵. همان، ص ۱۵، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی،
۱۳۶۳/۵/۱۳.
۲۶. همان، ص ۳۰، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۲۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۳، ص ۳.
۲۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه،
شماره ۱۳۸، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۳۳، رادیو ایران، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۲۹. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران،
بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۱۸، رادیو
اسرائیل، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۳۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه،
شماره ۱۳۸، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۴، کویت - خبرگزاری
جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۳.
۳۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره
۱۳۹، ۱۳۶۳/۵/۱۵، صص ۱۷ و ۱۸، واشنگتن - خبرگزاری
کویت، ۱۳۶۳/۵/۱۳.